

ИНФАРМАЦЫЯ АБ АДУКАЦЫІ АСОБ, ЯКІЯ НЕ З'ЯЎЛЯЮЦЦА ГРАМАДЗЯНАМІ Польшчы

Пытанні атрымання адукацыі іншаземцамі рэгулююцца наступнымі палажэннямі:

- Закон ад 14 снежня 2016 г. «Закон аб адукацыі» (артыкулы 165 і 166) (далей – Закон)
- Пастанова Міністра нацыянальнай адукацыі ад 23 жніўня 2017 г. *аб навучанні асоб, якія не з'яўляюцца грамадзянамі Польшчы, і асоб, якія з'яўляюцца грамадзянамі Польшчы, якія навучаліся ў школах, якія працуюць у сістэмах адукацыі іншых краін* (далей - Палажэнне)

Асобы, **адказныя за абавязковае школьнае навучанне дзяцей, - гэта іх бацькі**, якія маюць усе бацькоўскія паўнамоцтвы і запісваюць дзіця ў дзіцячы сад/школу.

АБАВЯЗАК ШКОЛЫ І АДУКАЦЫІ

УВАГА!

Кожнае дзіця ў Польшчы ва ўзросце ад 6 да 18 гадоў абавязана вучыцца.

ПАДРыхтоўка дзіцячага садка, г.зв. нулявы клас

Дзіця ва ўзросце 6 гадоў абавязаны прайсці падрыхтоўку ў **дзіцячым садзе на адзін год** (так званы нулявы клас) у дзіцячым садзе, аддзяленні дзіцячага сада пачатковай школы або іншай форме дашкольнай адукацыі. Гэты абавязак пачынаецца з пачатку навучальнага года ў календарным годзе, у якім дзіцяці спаўняецца 6 гадоў.

Калі колькасць дзяцей, якім гміннае ўпраўленне абавязана забяспечваць дашкольную адукацыю, якія пражываюць на тэрыторыі гміннага ўпраўлення, зарэгістраваных пры наборы ў дзіцячы сад/аддзяленне пачатковай школы, перавышае колькасць месцаў, у гэтай установе дырэктар дзіцячага садка/пачатковай школы паведамляе аб нядопуску дзіцяці войтам/бургамістрам/прэзідэнтам горада. У гэтым выпадку кіраўнік гміны/бургамістр/прэзідэнт горада павінен пісьмова пазначыць бацькам іншую ўстанову, дзе можна прыняць дзіця (па магчымасці, бліжэйшую).

Бацькі дзіцяці, якое падлягае абавязковай штогадовай падрыхтоўцы ў дзіцячы сад, абавязаны:

- запісаць дзіця ў дзіцячы сад/дашкольны клас у пачатковай школе,
- забяспечыць рэгулярнае наведванне дзіцём заняткаў.

6-гадовае дзіця можа пачаць вучыцца ў 1 класе пры выкананні некалькіх умоў, а менавіта:

- па жаданні бацькоў,
- дзіця павінна прадэманстраваць псіхафізічную спеласць, каб пачаць навучанне.

Рашэнне аб прыёме дзіцяці ў школу прымае дырэктар школы на падставе:

- заключэння псіхалага-педагагічнага кансультацыйнага цэнтра,
- калі яно наведвала дзіцячы сад у папярэднім навучальным годзе

ПАЧАТКОВАЯ ШКОЛА

Школьныя абавязкі дзіцяці пачынаюцца ў пачатку навучальнага года ў каляндарны год, у якім дзіцяці спаўняецца 7 гадоў і доўжыцца да заканчэння ім пачатковай школы, але не больш чым да дасягнення ім 18 гадоў. Гэта ажыццяўляецца наведваннем пачатковай школы, дзяржаўнай або прыватнай.

7-гадовае дзіця можа быць адтэрмінавана ад абавязковага школьнага навучання:

- па заяве бацькоў з заключэннем псіхолога-педагагічнай кансультацыі,
- па рашэнні дырэктара дзяржаўнай пачатковай школы, у якой абсягу пражывае дзіця.
Успомненая заява падаецца ў каляндарным годзе, у якім дзіцяці спаўняецца 7 гадоў, не пазней за 31 жніўня. Такое дзіця працягвае навучанне ў нулявым класе.

Бацькі дзіцяці, якое падлягае абавязковаму школьнаму навучанню, абавязаны:

- запісаць дзіця ў пачатковую школу,
- забяспечыць рэгулярнага наведвання дзіцём школы,
- стварыць умовы для падрыхтоўкі дзіцяці да заняткаў.

ПАСЛЯПАЧАТКОВАЯ (СЯРЭДНЯЯ) ШКОЛА

Пасля заканчэння пачатковай школы абавязковая адукацыя ажыццяўляецца:

- наведваннем пасляпачатковай школы,
- праходжаннем прафесійнага навучання ў працадаўцы.

Вучань, які скончыў сярэдняю школу ва ўзросце да 18 гадоў, можа таксама выканаць патрабаванне аб абавязковай адукацыі, наведваючы курсы вышэйшай адукацыі або прафесійна-кваліфікацыйныя курсы.

Бацькі дзіцяці, якое падлягае абавязковай адукацыі, па патрабаванні войта гміны/бургамістра/прэзідэнта горада, у якім пражывае дзіця, абавязаны паведаміць яго аб форме, у якой дзіця праходзіць абавязковую адукацыю і любыя змены ў гэтым плане.

ПРАВИЛЫ ПРЫЁМУ ДЗЯЦЕЙ У ШКОЛУ

ХУТЧЭЙ ЗАПІШЫЦЕ СВАЕ ДЗІЦЯ ў ШКОЛУ І АТРЫМАЙЦЕ ПАДТРЫМКУ АД УПРАВЛЕННЯ ПА СПРАВАХ ЧУЖАЗЕМЦАЎ!

Запішыце дзіця ў раённую школу па месцы жыхарства (як правіла, бліжэйшую да вашага дома). Прыём дзяцей ажыццяўляецца па паведамленні бацькоў нават на працягу навучальнага года (часткі 1 і 2 артыкула 130 Закона).

Бацькі могуць выбраць іншую школу, чым тая, у раёне якой яны жывуць з дзіцем. У такім выпадку **дырэктар школы прымае рашэнне** аб прыёме дзіцяці. У такім выпадку дырэктар школы, якая прымае вучня, павінен паведаміць аб гэтым дырэктару раённай школы (часткі 13 і 14 артыкула 36 Закона).

ПАМ'ЯТАЙЦЕ!

Калі школа не хоча прымаць вашага дзіцяці, звярніцеся да яе кіруючага органа - звычайна гэта гмінная/раённая ўправа, на тэрыторыі якой жывяце.

Калі прыём вучня патрабуе арганізацыйных змяненняў у рабоце школы, якія прыводзяць да дадатковых фінансавых наступстваў, дырэктар школы можа прыняць вучня пасля атрымання згоды кіруючага органа, г.зн. гміннай/раённай управы (артыкул 130 ч. 3 Закон).

НАКІРАВАННЕ Ў ІНШУЮ ШКОЛУ ЧЫМ РАЁННАЯ (ч. 1 арт. 166 Закона)

Калі ў раённай пачатковай школе шмат вучняў і для прыёму замежных дзяцей спатрэбіцца арганізацыйныя змены (напрыклад, стварэнне новых класаў, найм настаўнікаў і г.д.) **гмінная/раённая ўправа можа пазначыць месца, дзе праводзіцца абавязковая школьная адукацыя:**

- іншую дзяржаўную пачатковую школу, якой кіруюць вышэйназваныя органы,
- дзяржаўную пачатковую школу, якая знаходзіцца ў падпарадкаванні іншай гміннай/раённай управы, пасля заключэння ўзаемных пагадненняў.

У выпадку невыканання вышэй магчымасці, воіт гміны/бургамістр/прэзідэнт горада звяртаецца да куратара, які ўкажа пачатковую школу, у якую можна запісаць дзяцей.

ПАЧАТКОВАЯ ШКОЛА

Дзіця прымаецца:

- на падставе замежных дакументаў (агульная колькасць гадоў навучання ў Польшчы і за мяжой), можа быць улічаны ўзрост вучня і меркаванне бацькоў,
- на падставе кваліфікацыйнага сумоўя, якое праводзіцца на польскай або замежнай мове, якой валодае навучэнец (пры адсутнасці дакументаў, якія пацвярджаюць суму гадоў навучання),
- аб умовах прыёму польскіх грамадзян (у дзяржаўныя дзіцячыя сады, установы мастацтва, для заняткаў, якія развіваюць па інтарэсах і талентаў у дзяржаўнай навучальнай установе, працяг адукацыі у пазакласных формах).

ПАСЛЯПАЧАТКОВАЯ ШКОЛА

Дзіця прымаецца:

- на падставе замежных дакументаў (агульная колькасць гадоў навучання ў Польшчы і за мяжой), можа быць улічаны ўзрост дзіцяці і меркаванне бацькоў,
- на падставе кваліфікацыйнага сумоўя, якое праводзіцца на польскай або замежнай мове, якой валодае навучэнец (пры адсутнасці дакументаў, якія пацвярджаюць суму гадоў навучання),
- аб умовах прыёму польскіх грамадзян (ва ўстановы мастацтва, інтэрнаты, школы-інтэрнаты, для заняткаў якія развіваюць па інтарэсах і талентах у дзяржаўнай установе адукацыі, на курсах прафесійнай кваліфікацыі, працягу адукацыі ў пазашкольных формах).

НАСТУПСТВЫ НЕВЫКАНАННЯ ШКОЛЬНЫХ І ВУЧЭБНЫХ АБАВ'ЯЗКАЎ:

Невыкананне гадовай дашкольнай падрыхтоўкі, школьных або навучальных абавязкаў, г.зн. пропуск без уважлівых прычын на працягу аднаго месяца не менш за 50% вучэбных дзён можа прывесці да сур'ёзных наступстваў, напрыклад:

- **пісьмовага папярэджання,**
- **накладаннем штрафу на бацькоў (нават да 10 000 злотых),**
- **падачы заявы ў суд па справах сям'і і непаўналетніх аб разглядзе сямейнага становішча дзіцяці і прыняцці мер, у тым ліку аб абмежаванні бацькоўскіх правоў.**

Бацькі павінны рэгулярна звяртацца да школьнага выхаваўцы свайго дзіцяці і сачыць за тым, каб дзіця рэгулярна наведвала школу (або дыстанцыйныя заняткі), а любыя пропускі пастаянна апраўдваліся. Правілы апраўдання пропускаў на занятках не ахопліваюцца нацыянальнымі нарматыўнымі актамі, яны вызначаюцца школьнымі правіламі або статутамі. Вы можаце спытаць настаўніка вашага дзіцяці аб правілах апраўдання пропускаў.

Тэрміны правядзення прыёму

Тэрміны прыёму ў школы і дадатковыя справы, у тым ліку тэрміны падачы дакументаў (частка 1 артыкула 154 Закона):

- у выпадку дзяржаўных дзіцячых садках, дзяржаўных іншых формах дашкольнай адукацыі або дзяржаўнай пачатковай школы - **вызначаецца да канца студзеня вядучым органам (звычайна ў пачатку сакавіка),**
- у выпадку дзяржаўных пачатковых школ для дарослых, першых класаў дзяржаўных пасляпачатковых школ, уводных класах у пасляпачатковых школах з двухмоўнымі класамі і першага семестра першых класаў дзяржаўных прафесійна-тэхнічных школ другой ступені і дзяржаўных пасляліцэйных школы - **вызначаецца кампетэнтным куратарам асветы да канца студзеня.**

Калі вучань, які прыязджае з-за мяжы, **не можа падаць дакументы, ён / яна будзе кваліфікаваны ў адпаведны клас і залічаны ў школу пасля кваліфікацыйнай гутаркі.** Гутарку праводзіць дырэктар школы, пры неабходнасці з удзелам настаўніка.

У выпадку, калі вучань прыязджае з-за мяжы і **не ведае польскай мовы, гутарка праходзіць на замежнай мове, якой валодае вучань.**

Пры неабходнасці школа забяспечвае ўдзел у гутарцы людзей, якія валодаюць замежнай мовай дзіцяці (§ 12(1) і (4) Палажэння).

Каб запісаць дзіця ў школу, звярніцеся ў абраную школу і спытайце аб неабходных дакументах.

ДАКУМЕНТЫ, НЕАБХОДНЫЯ ДЛЯ ЗАПІСАННЯ ДЗІЦЯЦІ Ў ШКОЛУ

Часцей за ўсё ад вас патрабуюць дадзеныя аб дзіцяці (імя, прозвішча, дата нараджэння, серыя і нумар дакумента, які сведчыць асобу), імёны і прозвішчы бацькоў, адрас электроннай пошты і тэлефон бацькоў.

Да пісьмовай заявы прыкладзіце **дэкларацыю аб месцы жыхарства** сябе і вашага дзіцяці.

УВАГА!

Школа можа ўказаць сваю форму заяўкі або форму паведамлення.

У дзяржаўныя пачатковыя школы, калі дзіця пражывае ў раёне – запісанне дзіцяці адбываецца ex officio, гэта значыць на падставе паведамлення, без неабходнасці падачы заявы зацікаўленай асобай. Да заявы бацькі прыкладаюць заяву аб месцы жыхарства сваім і дзіця.

У дзяржаўныя пачатковыя школы, калі дзіця пражывае за межамі раёна, і **дзяржаўныя пасляпачатковыя школы** (ліцэі, тэхнікумы, прафесійна-тэхнічныя вучылішчы першай ступені) - прымаюцца вучні **на свабодныя месцы** і адлічваюцца ў адпаведны клас пры выкананні ўмоў, устаноўленых для асобных тыпы школ, напрыклад, медыцынскай даведкі, медыцынскай або псіхалагічнай даведкі, пісьмовай згоды бацькоў, вынікаў: тэстаў фізічнай падрыхтоўкі, тэстаў на моўныя схільнасці, моўных кампетэнцый, прафесійных здольнасцей, тэстаў на прыдатнасць.

У дзяржаўныя прафесійна-тэхнічныя навучальныя ўстановы другой ступені - (на свабодныя месцы) на падставе дакументаў:

- пасведчання або іншага дакумента, выдадзенага за мяжой, які прызнаецца дакументам, які пацвярджае базавую прафесійную адукацыю ў Рэспубліцы Польшча,
- канчатковае адміністрацыйнае рашэнне аб пацверджанні базавай прафесійнай адукацыі ў Рэспубліцы Польшча,
- медыцынскай даведкі, медыцынскай або псіхалагічнай даведкі.

У дзяржаўныя пасляліцэйныя навучальныя ўстановы - (на свабодныя месцы) на падставе дакументаў:

- пасведчання або іншага пацвярджаючага дакумента, выдадзенага за мяжой, пацвярджаючага ў Рэспубліцы Польшча сярэдняю адукацыю, сярэдняю прафесійную адукацыю або права падаваць дакументы на паступленне ў вышэйшую навучальную ўстанову,
- канчатковага адміністрацыйнага рашэння адносна пацверджання ў Рэспубліцы Польшчы сярэдняй або сярэдняй прафесійнай адукацыі або права падаць заяўку на паступленне ў вышэйшую школу,
- пасведчанне або іншы дакумент, выдадзены за мяжой, прызнаны шляхам настрыфікацыі да 31 сакавіка 2015 г. прыраўноўваным да атэстата аб заканчэнні сярэдняй школы, атэстата аб заканчэнні агульнай сярэдняй школы, атэстата аб заканчэнні сярэдняй спецыяльнай школы або атэстата аб заканчэнні сярэдня-тэхнічнай школы – тэхнікума,
- медыцынскай даведкі, медыцынскай або псіхалагічнай даведкі.

Агульнае правіла: не патрабуецца прызнанне замежных дакументаў, за выключэннем пасляліцэйных і прафесійна-тэхнічных школ другой ступені.

Палажэнні, якія рэгламентуюць прынцыпы і парадак **прызнання адукацыі, атрыманай за мяжой:** – арт. 93-93h Закона ад 7 верасня 1991 г. «Аб сістэме асветы» (З.В. ад 2024 г., п. 750).

Пастанова Міністра нацыянальнай адукацыі ад 25 сакавіка 2015 г. аб парадку прызнання атэстата або іншага дакумента або пацверджання адукацыі або права на працяг адукацыі, атрыманых у замежнай сістэме адукацыі (Заканадаўчы веснік 2023 г., п. 1885).

ФОРМЫ ПАДТРЫМКИ І ІЛЬГОТ У ДЗЯРЖАЎНЫХ І НЕДЗЯРЖАЎНЫХ ШКОЛАХ

1. Падрыхтоўчыя класы:

- спрыяць адаптацыі ў школе, прыстасоўваючы метады і формы рэалізацыі вучэбнай праграмы да індывідуальных патрэб і магчымасцей вучняў,
 - вядучых настаўнікаў можа падтрымліваць асоба, якая размаўляе на мове краіны паходжання вучня,
 - максімальны лік вучняў – 25,
 - колькасць гадзін заняткаў у тыдзень:
 - ✓ у пачатковай школе: для I–III класаў – мін. 20 гадзін.
 - ✓ для класаў IV – VI – мін. 23 гадзіны
 - ✓ для VII і VIII класаў – мін. 25 гадзін
 - ✓ у пасляпачатковай школе – мін. 26 гадзін.
 - перыяд навучання доўжыцца да канца навучальнага года, у якім вучань быў адабраны ў падрыхтоўчы клас – ён можа быць скасаваны або падоўжаны, але не больш чым на 1 навучальны год.
2. **Дадатковыя гадзіны польскай мовы:**
- не менш за 2 гадзіны заняткаў на тыдзень, пры гэтым гадзіны польскай мовы на падрыхтоўчым аддзяленні павялічваюцца да мін. 6 гадзін у тыдзень,
 - арганізуе школа,
 - не больш чым на 24 месяцы.
3. **Дадатковыя гадзіны карэкцыйных (выраўноўваючых) заняткаў:**
- арганізаваны па заяве настаўніка,
 - калі неабходна дапоўніць праграмныя адрозненні,
 - 1 урок у тыдзень па дадзеным прадмеце,
 - максімум на 12 месяцаў,
 - агульны макс. 5 гадзін заняткаў на тыдзень для аднаго навучэнца (уключаючы дадатковыя гадзіны польскай мовы і папраўчыя заняткі).
4. **Працаўладкаванне асістэнта настаўніка (так званага міжкультурнага асістэнта):**
- асоба, якая валодае мовай краіны паходжання дзіцяці,
 - прымае яе дырэктар школы,
 - да 12 месяцаў.
5. **Магчымасць вывучэння мовы і культуры краіны паходжання:**
- для вучняў, якія не з’яўляюцца польскімі грамадзянамі і падлягаюць абавязковаму наведванню школы, дыпламатычнае або консульскае прадстаўніцтва краіны іх паходжання, якое дзейнічае на тэрыторыі Рэспублікі Польшча, або культурна-асветніцкае таварыства дадзенай нацыянальнасці можа арганізаваць вывучэнне мовы і культура краіны паходжання ў школе,
 - мін. 7 вучняў,
 - максімум 5 навучальных гадзін у тыдзень.
6. **Палёгі ў галіне экстэрнату – вонкавых экзаменаў (артыкул 44 z.zr. 7 Закона аб сістэме асветы):**
- дзіця, якое ў дадзеным навучальным годзе здае экзамен за восьмы клас або сярэдняю школу і атрымала псіхалага-педагагічную дапамогу ў школе, можа здаваць гэты экзамен ва ўмовах, адаптаваных да яго адукацыйных патрэб і псіхафізічных магчымасцяў, на падставе станоўчага заключэння педагагічнай рады:

- дзеці з абмежаваным веданнем польскай мовы могуць здаваць экзамены за 8 клас і атэстат сталасці (за выключэннем экзамену па замежнай мове) ва ўмовах, адпаведных іх адукацыйным патрэбам і псіхафізічным магчымасцям, на падставе станоўчага заключэння педагагічнай рады (у выпадку экзамену за восьмы клас, падрыхтаваны адаптаваныя экзаменацыйныя аркушы),
- адаптацыя формы выпускных экзаменаў у восьмым класе і сярэдняй школе ўключае, сярод іншага, выкарыстанне адпаведнага спецыялізаванага абсталявання і сродкаў навучання (напрыклад, двухмоўнага слоўніка), павелічэння часу, адведзенага на правядзенне экзамену, забеспячэнні прысутнасці і дапамогі дапаможнага настаўніка падчас экзамену.

АДУКАЦЫЙНАЯ ДАПАМОГА АДДЗЕЛА САЦЫЯЛЬнай ДАПАМОГІ УПРАЎЛЕННЯ ПА СПРАВАХ ЧУЖАЗЕМЦАЎ

Аддзел сацыяльнай дапамогі Упраўлення па справах чужаземцаў адпаведнасці з Законам ад 13 чэрвеня 2003 г. аб прадстаўленні абароны іншаземцам на тэрыторыі Рэспублікі Польшча, забяспечвае непаўналетніх чужаземцаў, якія карыстаюцца вучобай і доглядам у дзяржаўных установах, пачатковых і сярэдніх школах, навучальныя дапаможнікі ў выглядзе «**школьнай выпраўкі**» – **навучальнай дапамогі** (у натуральнай форме або ў выглядзе ваўчараў на яе набыццё).

Для таго, каб атрымаць узгаданую дапамогу, павінна быць адпраўлена ва Упраўленне:

- **актуальнае школьнае пасведчанне на бягучы навучальны год,**
- запоўненая заяўка на выдачу навучальнай дапамогі, даступная на сайце Упраўлення па справах чужаземцаў <https://www.gov.pl/web/udsc/edukacja>.

Вы маеце права на школьную выпраўку адзін раз у навучальны год.

Акрамя таго, **школьнымі падручнікамі** забяспечваюцца навучэнцы пасляпачатковых школ і дзеці, якія заканчваюць абавязковую гадавую падрыхтоўку ў дзіцячым садзе (нулявы клас).

Для таго, каб атрымаць в.з. дапамогу павінны быць адпраўлены ва Упраўленне:

- **актуальнае школьнае пасведчанне на бягучы навучальны год,**
- **спіс падручнікаў, атрыманы са школы,**
- **запоўненая заяўка на школьныя падручнікі** даступная на сайце Упраўлення: <https://www.gov.pl/web/udsc/edukacja>.

Па магчымасці Упраўленне таксама пакрывае выдаткі на пазакласныя і аздаруленча-спартыўныя заняткі.

Для гэтага трэба:

- **падаць заяўку на фінансаванне пазакласных або аздаруленчых і спартыўных заняткаў,**
- **даведка ад дадзенай арганізацыі аб правядзенні пазакласнай работы,**
- **актуальнае школьнае пасведчанне на бягучы навучальны год.**

У залежнасці ад таго, якую падтрымку вы хочаце атрымаць, падайце **камплект дакументаў**:

- у центр для чужаземцаў (спіс центраў з адрасамі можна знайсці тут: <https://www.gov.pl/web/udsc/kontakt-do-osrodkow>)
- у Аддзел абслугі чужаземцаў Аддзела сацыяльнай дапамогі Упраўлення па справах чужаземцаў, вул. Таборова 16, 02-699 Варшава
- традыцыйнай поштай у Аддзел сацыяльнай дапамогі Упраўлення па справах чужаземцаў, вул. Таборова 33, 02-699 Варшава

Па дадатковых пытаннях па адукацыі звяртайцеся на гарачую лінію Упраўлення па справах чужаземцаў па тэлефоне: 47 721 76 75, па буднях з: 9.00-15.00. або на адрас электроннай пошты: edukacja@udsc.gov.pl